

Hormoon Sensitief Prostaat Kanker (HSPC)

Dr. Stijn Muselaers
Fellow Oncologische Urologie
Radboudumc Nijmegen

Disclosures

(Potential) conflict of interests	See below
Possible relevant relations with companies for symposiums	Company names:
<ul style="list-style-type: none"> • Speaker on symposia • Advisory Board	V&VN Urologie 2020

Inhoud

- Uitgezaaide prostaatkanker
- Beeldvorming om uitgezaaide prostaatkanker te detecteren
- Behandelopties voor hormoongevoelige uitgezaaide prostaatkanker
- Toekomst

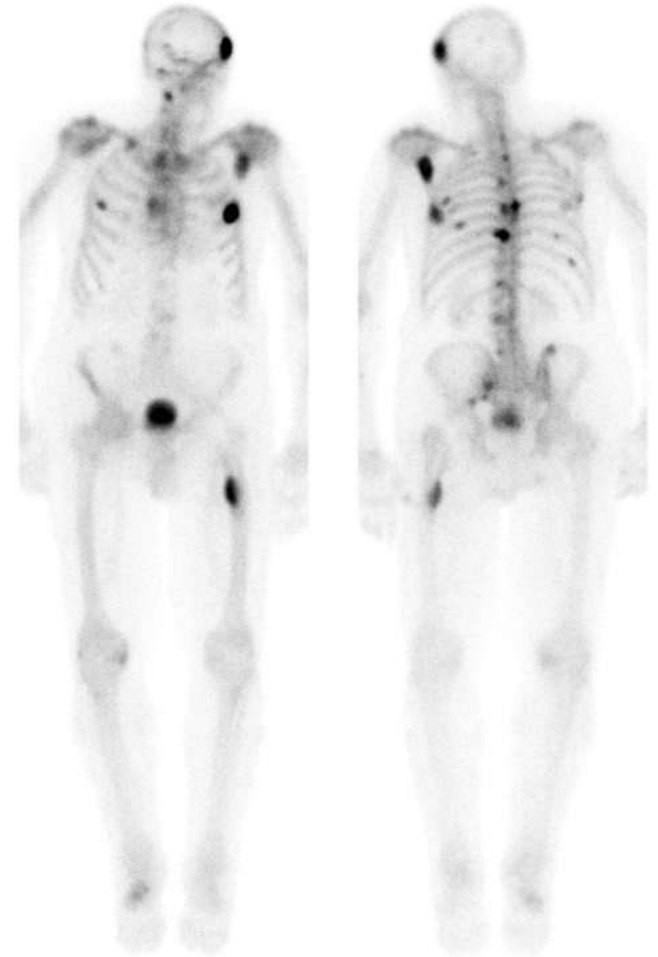
Uitgezaaide prostaatkanker

- Meestal naar lymfeklieren of botten
- In later stadium naar organen (lever)
- Metastasen kunnen leiden tot algehele malaise, fracturen of hematologische problemen (anemie)
- Niet meer curatief te behandelen, maar ziekte is vaak te remmen

---

Beeldvorming: botscan

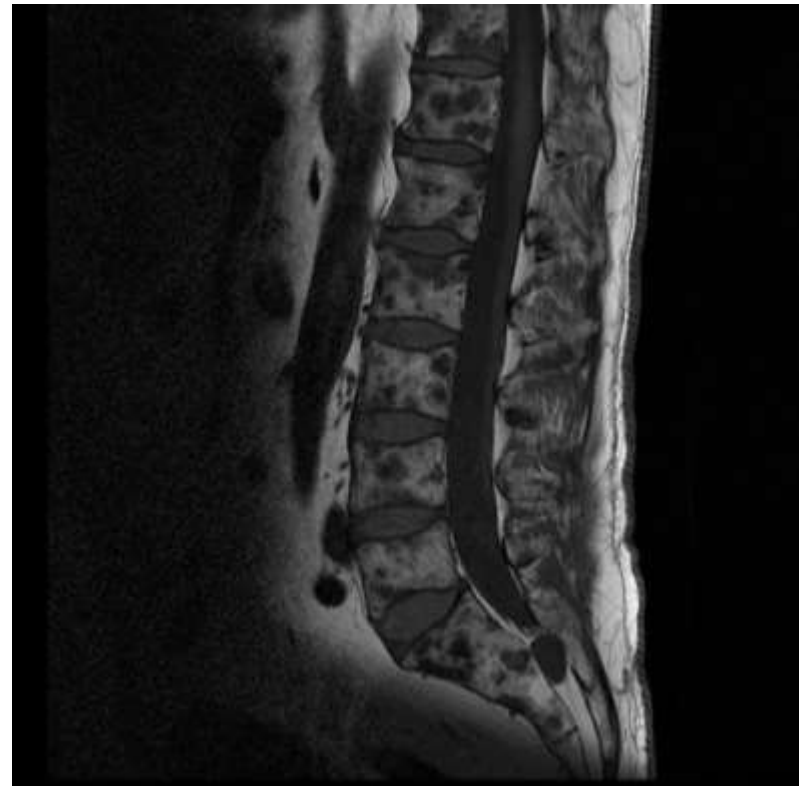
- Voorheen altijd gebruikt om botmetastasen aan te tonen
- Geeft geen informatie over klieren
- Inmiddels achterhaald

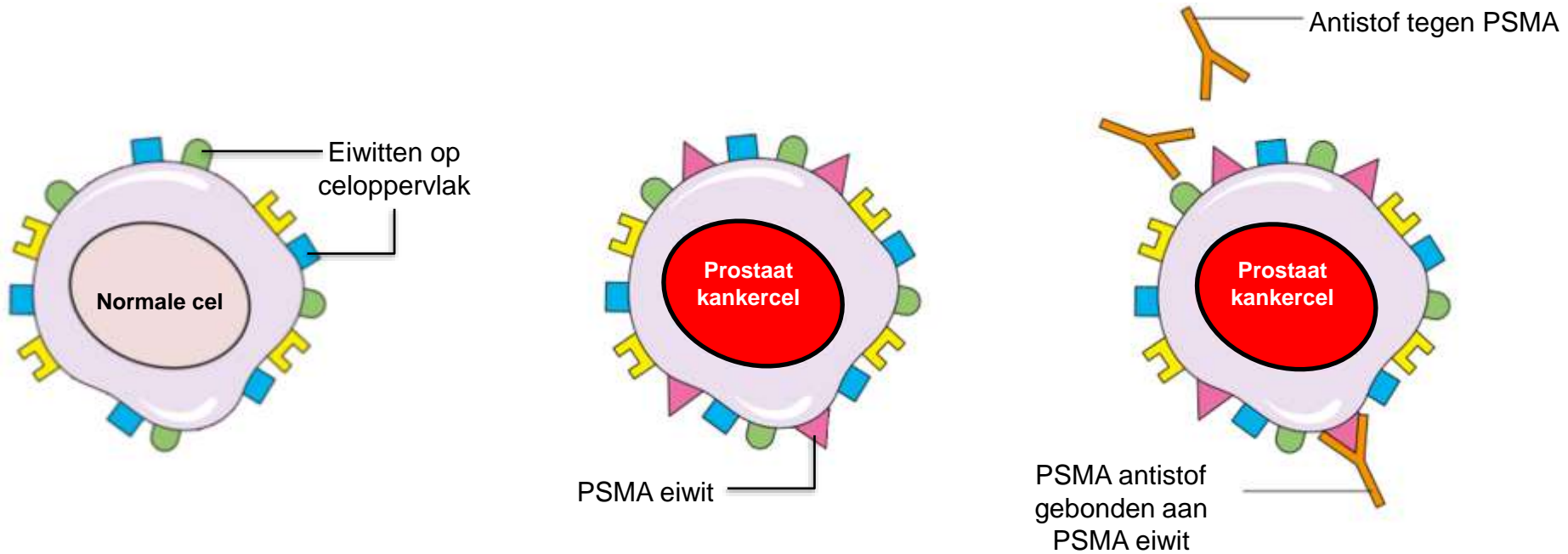

MRI klieren/botten

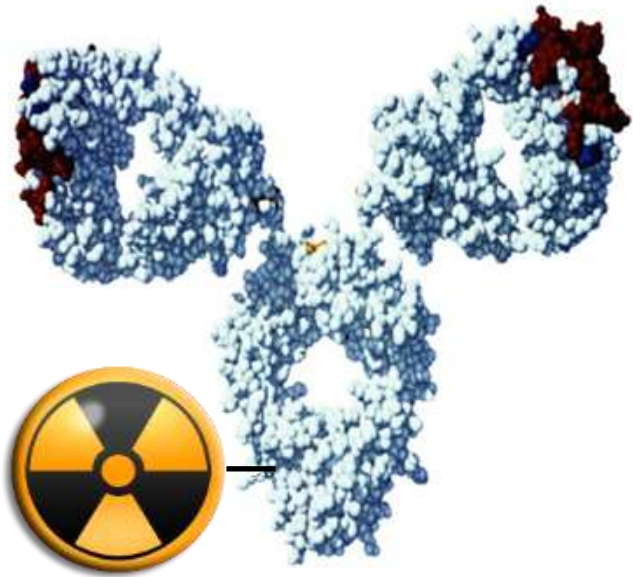
- Redelijk gevoelig voor het vinden van zowel lymfeklier- als botuitzaaiingen
- Inmiddels achterhaald

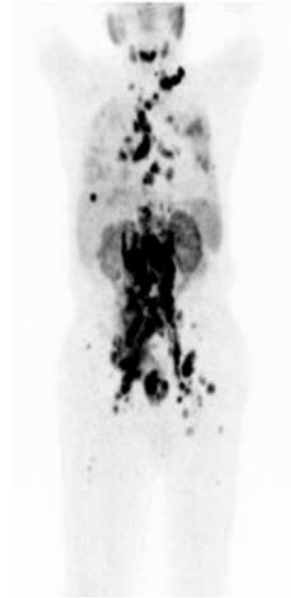
PSMA

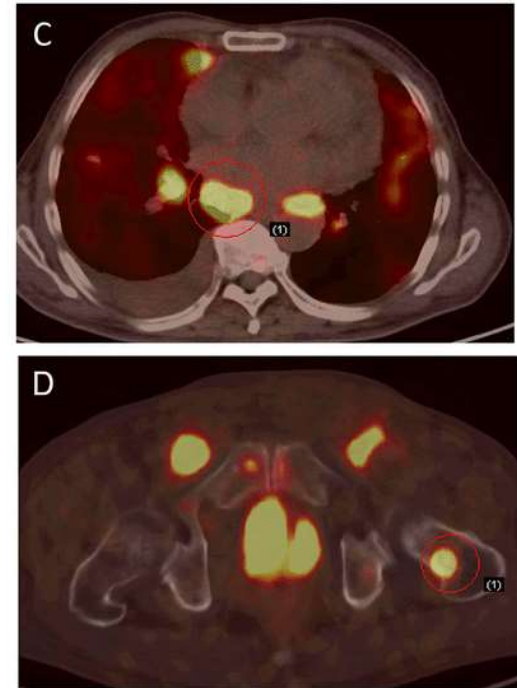
PSMA PET scan

B: MIP image

Fusion image

^{68}Ga -PSMA-11 PET/CT

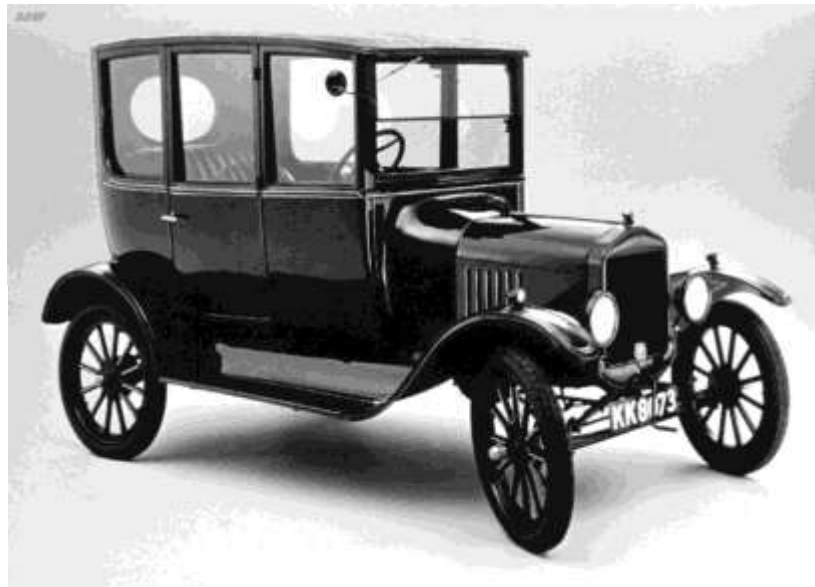

**We kunnen de ziekte dus goed in
beeld brengen,
maar wat kunnen we eraan doen?**

Hormonale behandeling

De prostaatkankermotor heeft 'benzine' (testosteron) nodig om te blijven lopen

---

Keuze hormonale therapie

- Chirurgische castratie
- Anti-androgenen (pillen)
- Chemische castratie (spuiten)
- Combinatie
- Kan ook met vrouwelijke hormonen/oestrogenen, maar meer bijwerkingen

---

Chirurgische castratie

Huggins

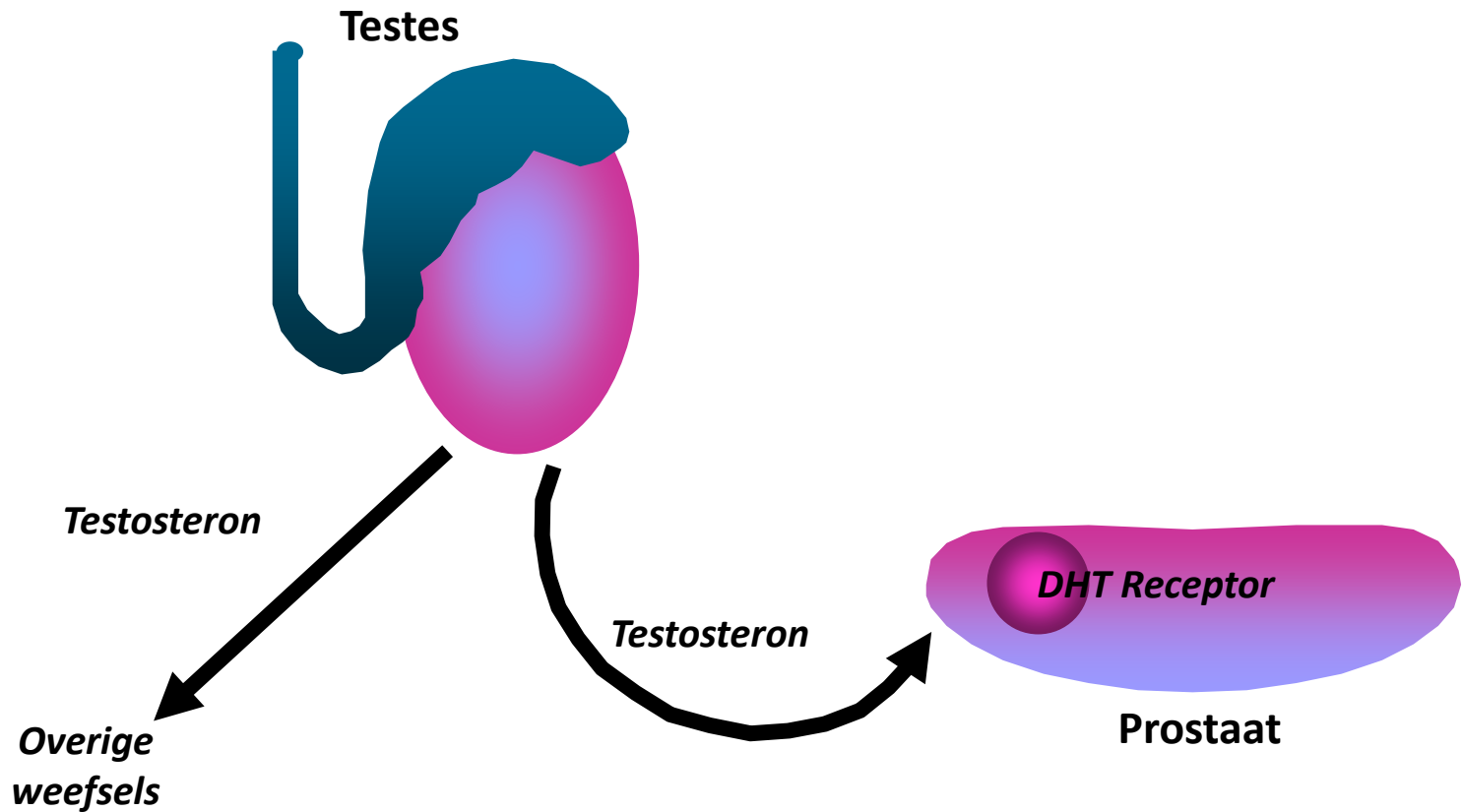
In 1941 vond Charles Huggins dat castratie of toediening van oestrogenen een positief effect had op het verloop van gemetastaseerd prostaatcarcinoom.

Sindsdien is hormonale therapie de hoeksteen van de behandeling.

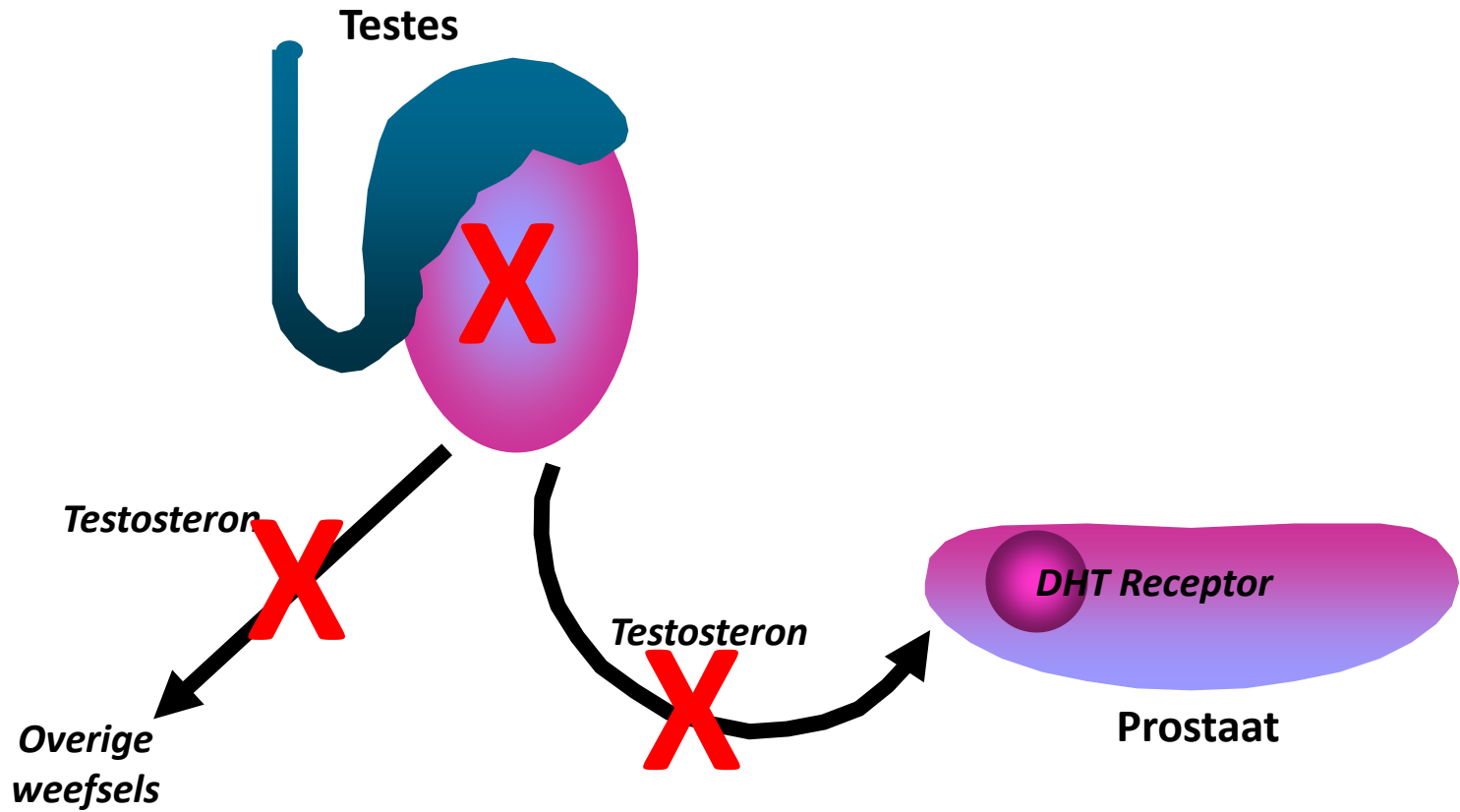

Normale situatie

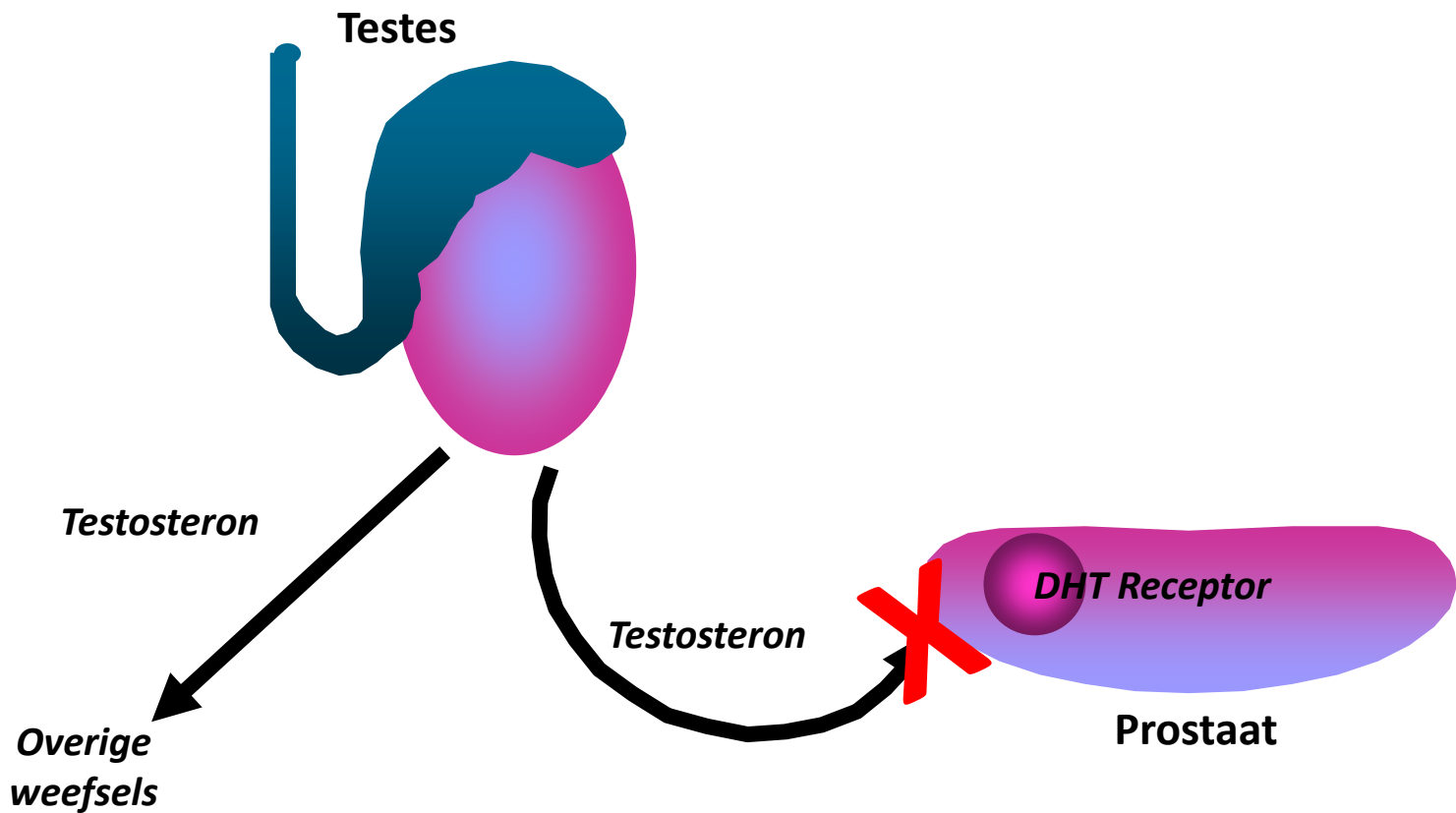

Castratie

Anti-androgeen therapie blokkeert het effect van testosteron

Anti-androgenen

- Bekendste voorbeeld is bicalutamide (Casodex)

Voordelen

- Pillen
- Minder bijwerkingen
- Kosten

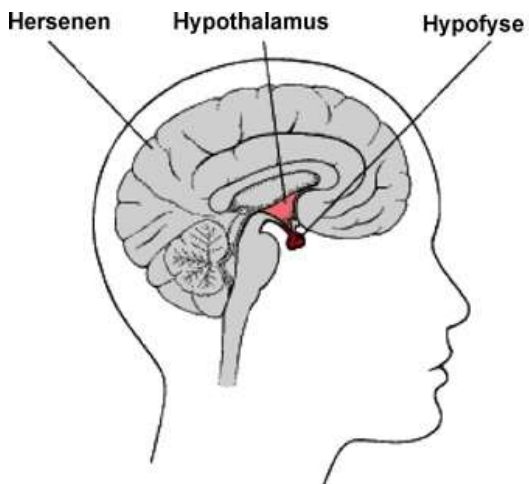
Nadelen

- Minder effectief
- Specifieke bijwerkingen (borstvorming)
- Overschakelen van en naar spuiten kan altijd, mits goede controle

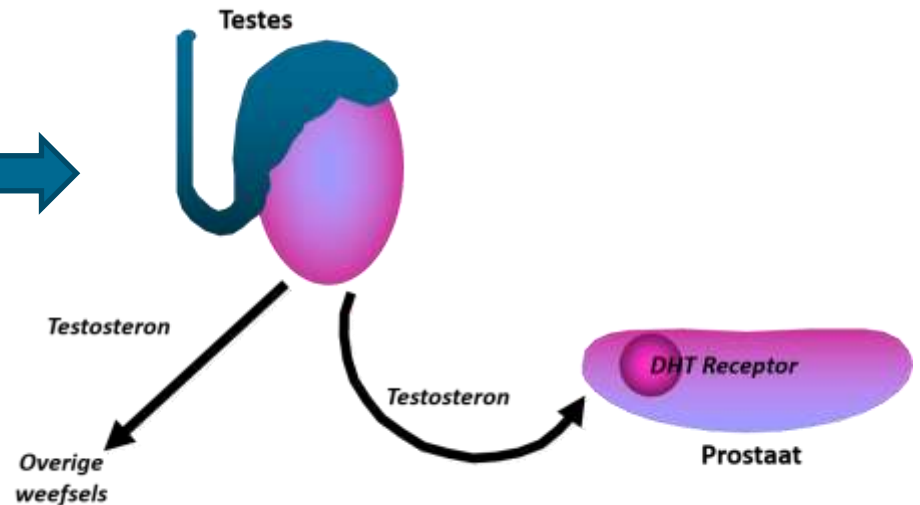

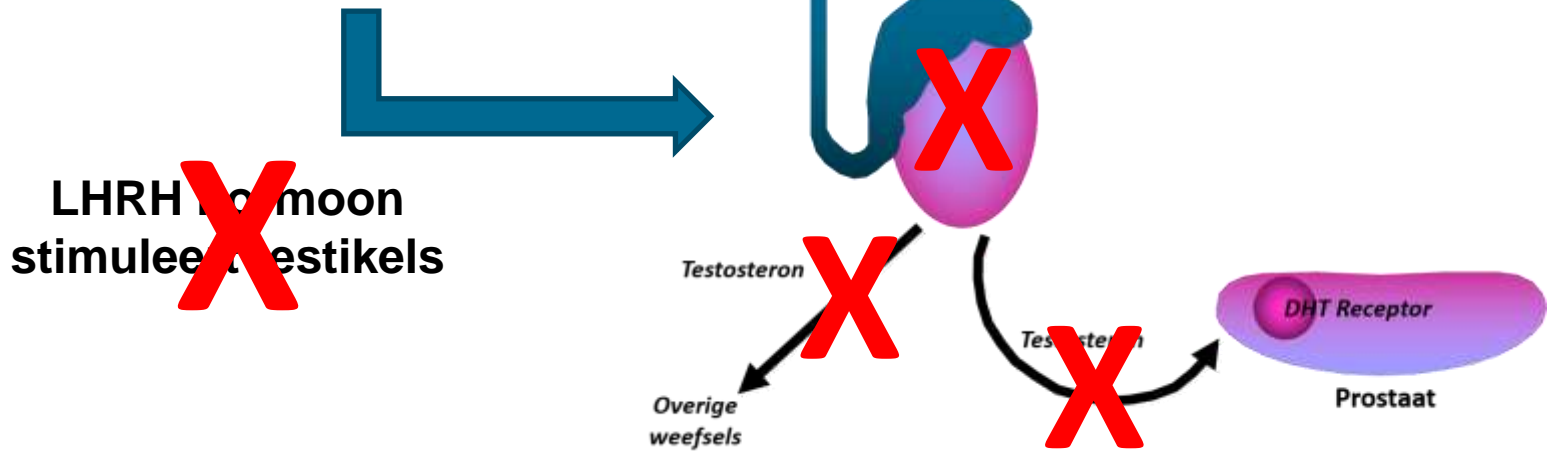
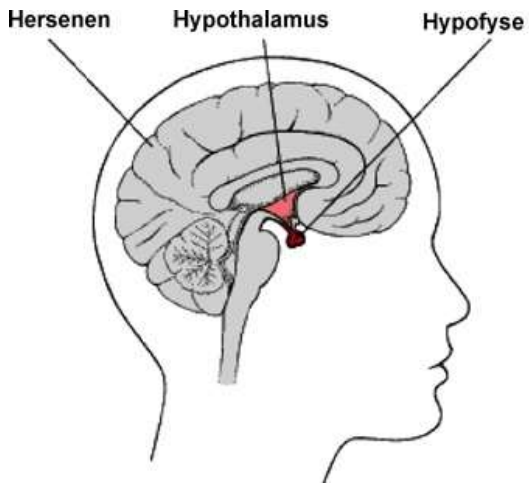
LHRH: normale situatie

**LHRH hormoon
stimuleert testikels**

Chemische castratie (spuiten)

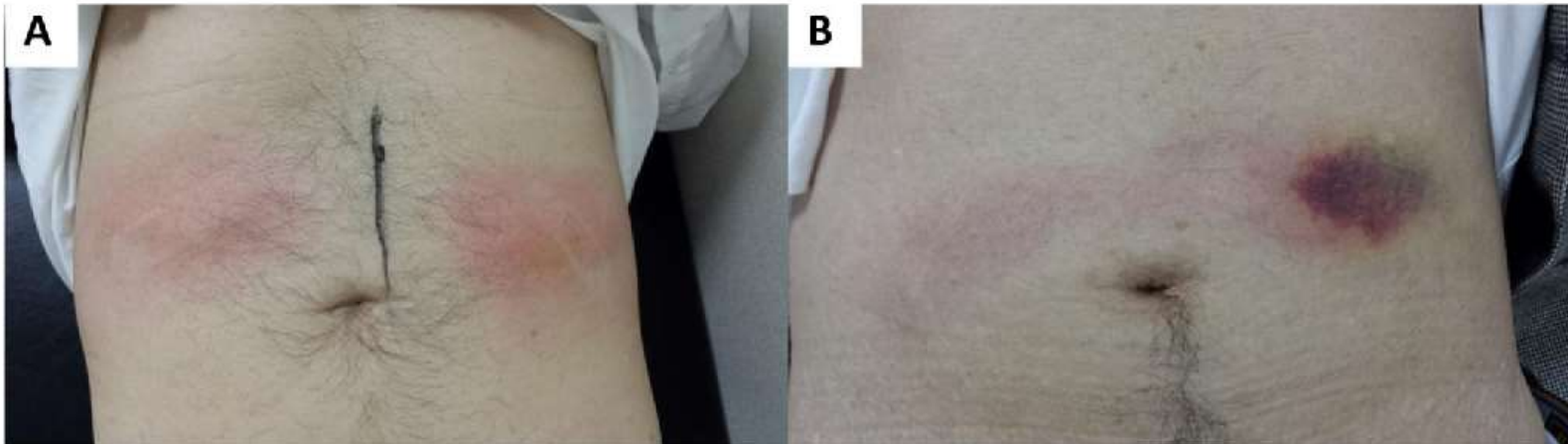
Bijwerkingen hormonale therapie

- Opvliegers
- Veranderde seksualiteit, libidoverlies
- Osteoporose, anemie
- Verlies energie en spieren, gewichtstoename
- Psychologische veranderingen (emotioneler)
- Cognitieve verandering (vergeetachtiger)
- Metabool syndroom, diabetes
- Cardiovasculaire toxiciteit
- Borstvorming

Bijwerkingen spuiten (m.n. degarelix)

Afweging

- Hormonale behandeling is niet curatief
- Gevolgen hormonale therapie
  - De tijd tot progressie van de ziekte is langer
  - De kankerspecifieke overleving meestal iets langer
- Maar... ook bijwerkingen (met name cardiovasculaire)
  - sterfte aan andere oorzaken → overall survival ongeveer gelijk

Onder de streep is de winst van vroeg versus later starten met hormonen beperkt, maar de impact op QoL groot

---

Timing hormonale therapie

- Geen sterke argumenten voor timing van het starten met betrekking tot de werkzaamheid
- Vroege behandeling verlaagt risico op complicaties van de ziekte
- Late behandeling geeft minder bijwerkingen

***Geen duidelijke criteria wanneer precies te starten;
de patiënt en de dokter bepalen***

Hoe lang gaat dat goed?

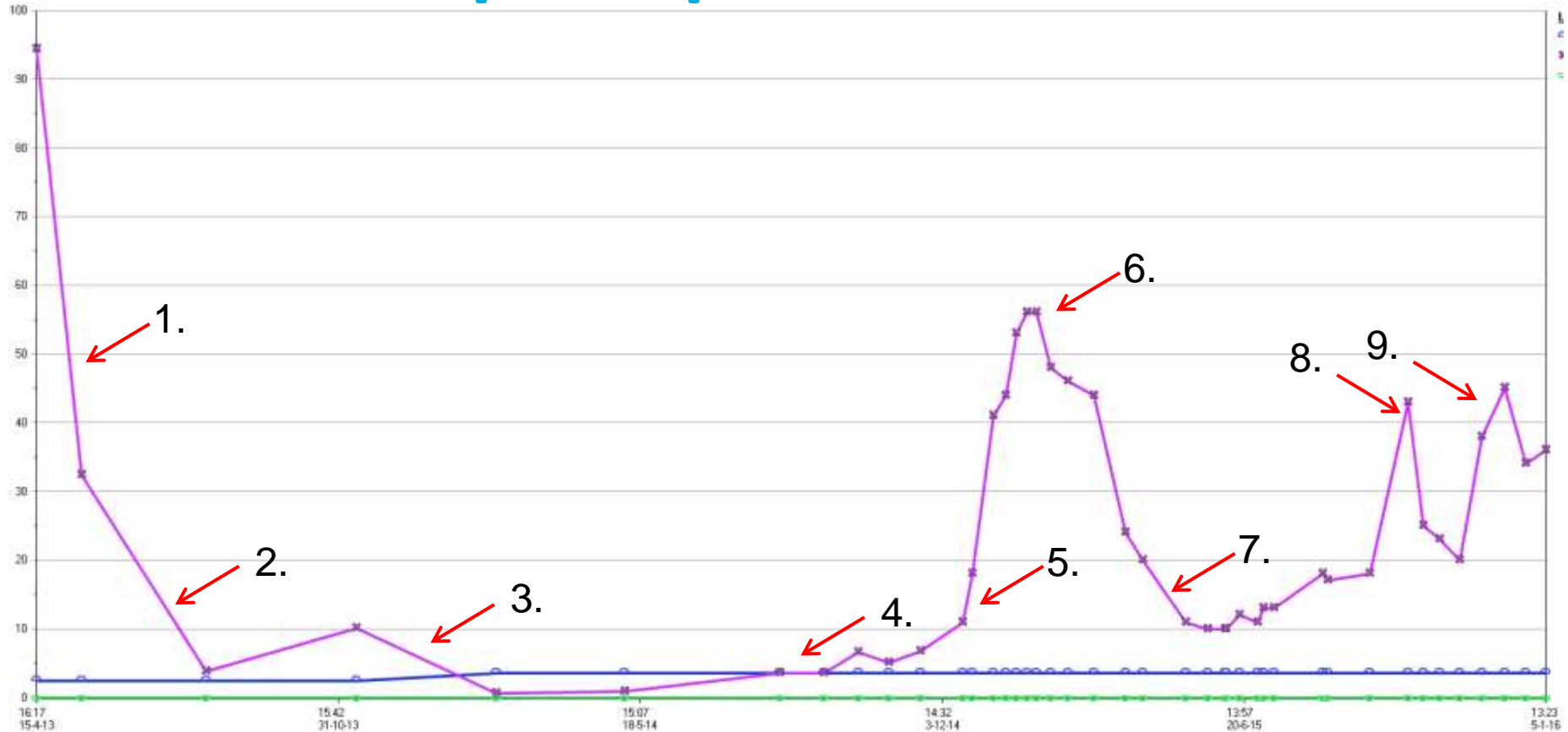
Hybride

Niet meer afhankelijk van benzine
=
Castratie resistent prostaatcarcinoom
(CRPC)

PSA verloop M+ prostaatacarcinoom

1. Bicalutamide

2. LHRH

3. Bicalutamide + LHRH

4. Docetaxel/Carboplatin

5. Abiraterone + pred/dexa

6. Samarium

7. Enzalutamide

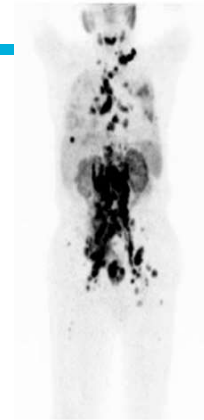
8. Radium-223

9. Rechallenge abiraterone

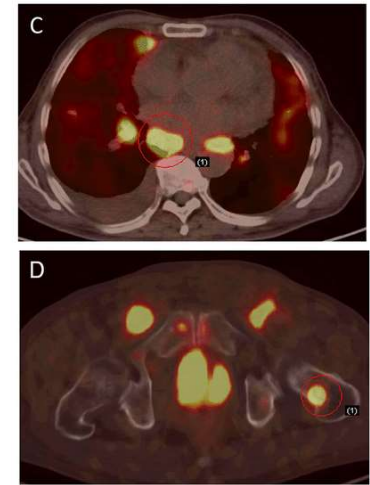

Toekomst?

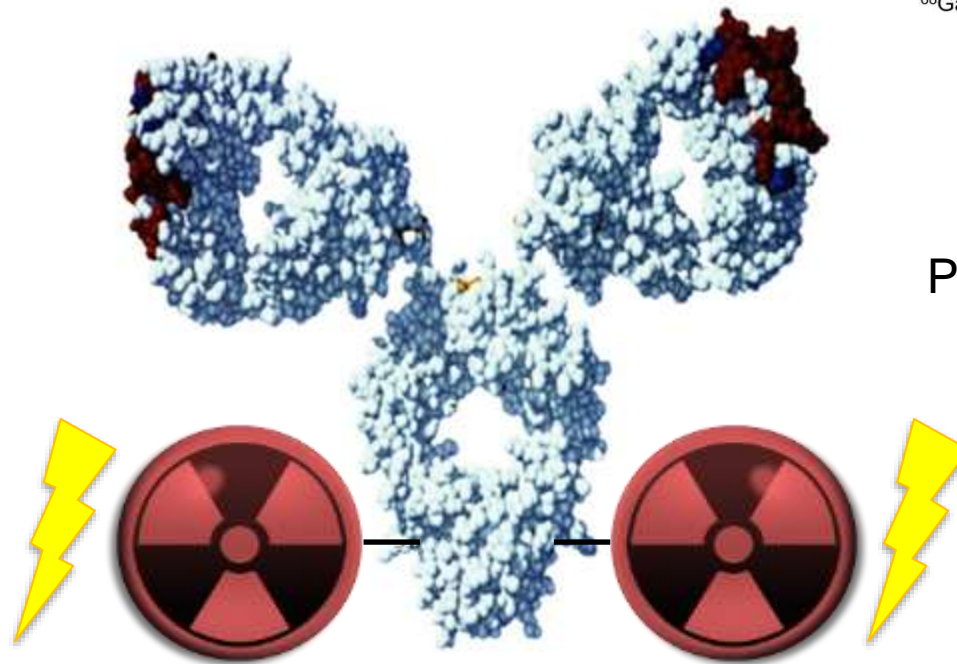
B: MIP image

Fusion image

⁶⁸Ga-PSMA-11 PET/CT

PSMA therapie

Take to work messages

- Hormonale therapie is de hoeksteen van de behandeling van uitgezaaide prostaatkanker
- Hormonale behandeling is niet curatief en de start van de therapie wisselt nogal eens
- Veel bijwerkingen
- Op den duur minder effectief omdat de prostaatkanker ongevoelig wordt voor hormonale beïnvloeding (CRPC)

Bedankt voor uw aandacht